

Nord-Gudbrandsdal som Universitetsregion

v/ Regionrådet i Nord-Gudbrandsdalen

1 Egne forberedelser og prosesser

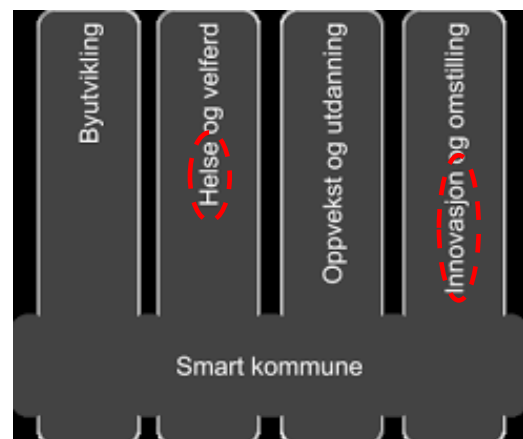
1.1 gjennomført

Region Nord-Gudbrandsdal iverksatte i 2017 forprosjekt «NTNU og Nord-Gudbrandsdalen». Prosjektet ble gjennomført i regi av Regionrådet i Nord-Gudbrandsdalen, som består av Lesja, Skjåk, Dovre, Lom, Vågå og Sel kommuner. Formålet med prosjektet var å finne områder for samhandling som bidrog positivt til videreutvikling både for NTNU og Nord-Gudbrandsdalen.

Gjennom forprosjektet ble det avdekket at regionens hovedutfordringer er avstandskostnader og nyvinning i både privat og offentlig arbeidsliv. Dette er også interessante problemstillinger for NTNU og i tråd med deres samfunnsoppdrag. Med dette som bakgrunn besluttet Regionrådet å videreføre satsingen i 2018, men mål om å hente mer kunnskap og forankre satsingen både politisk, administrativt og i arbeidslivet. Regionen ønsker å ta en aktiv rolle i å formulere og svare på egne kunnskaps- og kompetansebehov. I arbeidet med utfordringene vektlegger Regionrådet at fokus på bærekraft og smart-teknologi skal være bærende i satsingen.

Vi startet med å delta på NTNUs informasjonsmøte på Gjøvik om Universitetskommune. Der deltok samtlige av regionens ordførere. I etterkant ble det besluttet å gå videre med Universitetskommune-modellen, og det ble vedtatt i samlet regionråd å starte arbeidet med mål om å få status som «Universitetsregion».

Forankringsarbeidet startet med en felles studietur til Trondheim og NTNU med samtlige ordførere og rådmenn fra Nord-Gudbrandsdalen i slutten av mai 2018. Vi ønsket å få førstehåndskunnskap om Trondheims prosjekt Universitetskommune 3.0. Gjennom møte med bl.a Kristian Mjøen fikk vi innblikk i kommunenes integrasjon med academia, og kunnskap om prosessen som har ledet fram til mål om full integrasjon på flere av fagområdene i kommune. Dette er illustrert i figuren til høyre.

På bakgrunn av kartleggingen i forprosjektet, vedtaket i regionrådet og kunnskapen vi fikk på studieturen i Trondheim, ble det i første omgang besluttet å prioritere to områder.

Regionrådet vedtok derfor i første omgang å satse på:

2. Delprosjekt 1: Helseinnovasjon: FoUol i grensesnittet mellom kommunehelsetjenesten, lokalmedisinsk senter og helseforetaket gjennom avstandsuaavhengig teknologi
3. Delprosjekt 2: Bedriftsinnovasjon: Samkjøre og videreutvikle arbeidet med næringsutvikling i regionen gjennom lik begreps- og modellbruk, tjenstedesign og felles utviklingsplattform med mål om flere FoUol-prosjekter inn mot NTNU.

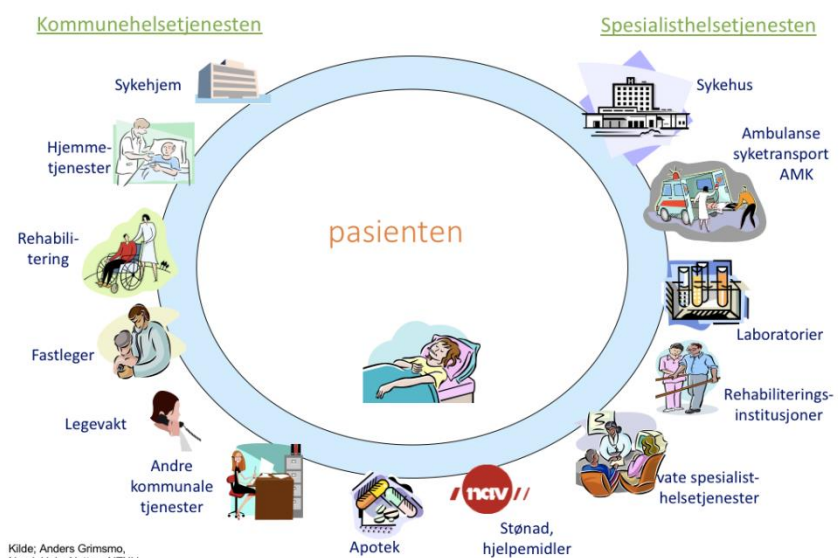
Disse er merket med røde stiplede linjer i figuren over for å illustrere at vi bygger på samme struktur som Universitetskommune-satsingen, men starter der det er størst behov og mest modent.

På bakgrunn av dette satte Regionrådet i Nord-Gudbrandsdalen to utviklingsløp primo juni 2018. Ett for «helseinnovasjon» og ett for «innovasjon i næringslivet».

Delprosjekt 1: Helseinnovasjon

Helse: Regionrådet tok i midten av juni kontakt med Lokalmedisinsk senter (LMS) på Otta (Sel kommune) og undersøkte deres ønske om å delta i prosessen. De hadde allerede drøftet problemstillingen tidligere, og hadde flere forslag til utviklingsprosjekter. Den hadde også hatt kontakt med Sykehuset Innlandet og drøftet konkrete områder for utvikling.

Regionrådet tok deretter kontakt med forskningsdirektør Elisabeth Hartz og strategisk innovasjonsrådgiver Egil Utheim ved Sykehuset Innlandet. De var veldig positive til forslaget og ønsket et videre samarbeid. I kjølvatnet av Samhandlingsreformen er det mange områder å gripe tak i for å videreutvikle pasientsikkerhet og -omsorg i samvirket mellom kommune- og spesialisthelsetjenesten.

Med dette som bakgrunn gjennomførte vi et arbeidsveksted i slutten av august 2018 på Lokalmedisinsk senter på Otta. Dette for å kartlegge utviklingsbehov og forankre prosessen. I prosessen deltok kommuneleger, leger ved LMS, Sykehuset Innlandet, kommunalsjefer Helse, rådmenn, samt ordførere. Det var stort engasjement i møtet og prosessen avdekket flere gode forslag til tiltak. Behovene dreide seg i korte trekk om kommunikasjonutfordringer, avstandsulemper, sysselsettingsbehov. Kari J. Kværner, direktør for Centre for Connected Care (C3), (et Senter for forskningsdrevet innovasjon (SFI) bisto i prosessen med å definere regionens behov. Hun var imponert over engasjementet og inviterte regionen inn som deltaker i SFI'et når vi hadde kommet lengre i behovsavgrensingsprosessen.

Konklusjon på arbeidsverkstedet var et ønske om ytterligere konkretisering av problemstillingene. Oppgaven ble gitt regionens eget helseforum, 6K Helse, som består av helsesjefene i alle 6 kommunene.

Delprosjekt 2: Bedriftsinnovasjon

Kommunene i Nord-Gudbrandsdalen samarbeider om næringsutviklingen i regionen. Regionen har etablert et formalisert nærings samarbeid i 6K Næring, et forum der de næringsansvarlige i hver kommune og regionrådet deltar.

Nord-Gudbrandsdalen er en region med negativ utvikling i antall arbeidsplasser. 6K Næring og Regionrådet ønsker å ta tak i dette gjennom en omfattende satsing på næringsutvikling i eksisterende bedrifter. I prosessen har 6K Næring sett på hvordan vi kan samordne virkemiddelapparatet i en distriktsregion for å få fram flere og bedre bedrifter og - utviklingsprosjekter. Bærekraftig forsknings- og bedriftsutvikling gjennom nye effektive verktøy og ny teknologi. En digital førstelinje som sørger for at behov blir kartlagt for å gi bedriftene bedre tjenester, og spare tid både for dem og for virkemiddelapparatet.

Gjennom prosjektet har vi kartlagt hvilke hindre finnes for innovasjon og hva som kan gjøres enklere for de som ønsker videreutvikling av bedriften sin. I Lillehammer-regionen har de gjennomført en undersøkelse blant sine bedrifter. Funnene i undersøkelsen indikerer at bedriftene ønsker bedre henvisning, raskere behandling og bedre koordinering og oppfølging. Vi har grunn til å tro at det er samme utfordring i vår region. 6K Næring ønsker derfor å skape en "fellesdør" inn til et koordinert "hjelpesystem" i Nord-Gudbrandsdalen slik at det kan skapes nye verdier raskere med færre ressurser.

Målet med satsingen er å øke antall forsknings-, utvikling og innovasjonsprosjekter (FoUol) i eksisterende bedrifter. Vi ønsker å gjøre «utviklingsløypa» fra idéstadiet til konkrete forsknings- og utviklingsprosjekter i samarbeid med NTNU så kort som mulig.

I dette arbeidet skal 6K Næring arbeide med tre områder. 1. felles begrepsbruk, samkjøre modell- og verktøybruk, 2. felles organisering via nett og telefon som samler og koordinerer henvendelsene fra bedriftene, 3. Etablere InnovasjonsLab sammen med bl.a NTNU.

Tidligere i høst var 6K Næring på studietur til Protomore i Molde. Protomore hadde i nært samarbeid med NTNUs TrollLABs og professor Martin Steinert etablert en InnovasjonLab. Sentralt i arbeidet står teorien om tjenestedesign/Design Thinking og fokus på å jobbe raskere og bruke færre ressurser for å få fram flere gode innovasjon- og forskningsprosjekter. 6K Næring ser behov for en tilsvarende lab i Nord-Gudbrandsdalen for å øke utviklingstakten og bidra med flere utviklingsprosjekter inn mot NTNU.

Nord-Gudbrandsdalen har allerede rammene for en slik satsing klar. På Otta ligger Oppland fylkeskommunes Klimalab. Klimalaben er i dag kompetansesenter for grønn framtid for de videregående skolene i Oppland, med vekt på innovasjon og entreprenørskap. Regionrådet er i dialog med leder av Klimalaben om å evt. kunne tilpasse og videreutvikle fasilitetene slik at næringslivet også kan ta labben i bruk. Hun ønsker en slik satsing velkommen og de har ledig kapasitet. Labben har verktøy for å lage prototyper, 3D-printere og annet relevant utstyr (Les mer om Klimalab her: www.klimalab.no).

Målet med Delprosjekt 2: Bedriftsinnovasjon er følgelig å strømlinjeforme «løypa» fra idé til marked via verdiskapende FoUol. Her ønsker vi å utvikle et prosjekt sammen med NTNU for å optimalisere de ulike leddene i verdikjeden.

1.2 planlegges gjennomført

Delprosjekt 1: Helseinnovasjon

6K Helse, de kommunale lederne med ansvar for helse i hver av de seks kommune i Nord-Gudbrandsdalen, arbeider med å prioritere de konkrete innspillene fra arbeidsvekstedet på Otta i slutten august.

I dette arbeidet har 6K Helse fått mandat til å foreslå forskningsområde, forankringsprosess og mål for prosjektene herunder videobaserte fjernkonsultasjoner, fjerndiagnostisering, fjernbehandling og fjernovervåking, selvtester på smarttelefonen, målinger og tolkninger av resultatene. Nye og effektive samarbeidsløsninger mellom Nord-Gudbrandsdal lokalmedisinske senter og Sykehuset Innlandet. Avbøte problemet i denne artikkelen: <https://gemini.no/2014/02/eldre-i-utkantstrok-star-lengst-i-helseko>

6K Helse er i gang med arbeidet, og har berammet heldagsmøte i slutten av september for å arbeide videre med dette.

Videre har vi møte med Sykehuset Innland. De er i oppstarten med å bygge en Helse-klynge, «Helse Inn» med fokus helse og folkehelse. Her ønsker de Nord-Gudbrandsdalen med utfra beliggenhet og geografi.

Delprosjekt 2: Bedriftsinnovasjon

6K Næring har berammet møte i starten av oktober for å drøfte vegen videre. Til møtet inviterer vi NTNU Tecnology Transfer, Innovasjon Norge, Oppland fylkeskommune, Total Innovation, Manufacturing Technology Norwegian Catapult Centre på Raufoss, NCE Raufoss inkl. Omstillingsmotor.

Ovennevnte aktører er, i tillegg til Regionrådet for Nord-Gudbrandsdalen og Skåppå Kunnskapspark (hvor kommunene er deleiere), de viktigste elementene i den regionale innovasjonsinfrastrukturen.

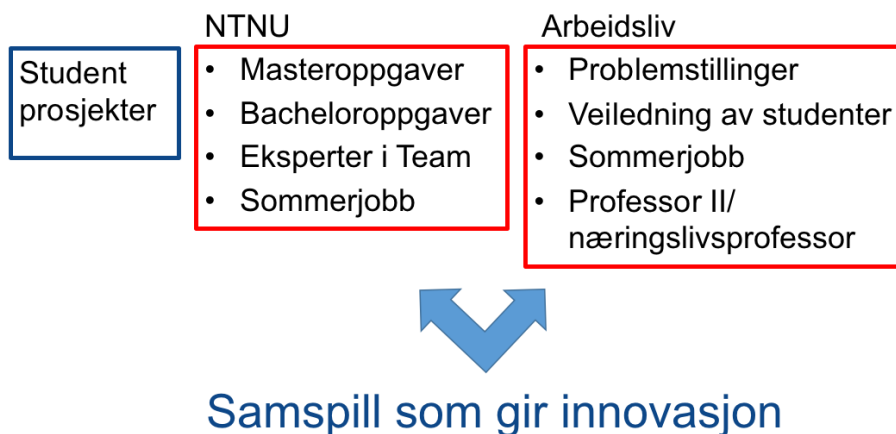
Temaet for møtet er behov og mulighet for å bygge opp en struktur hvor InnovasjonsLab Nord-Gudbrandsdalen (en tilpasset Klimalab) er et viktig verktøy i arbeid med næringsutvikling i distriktene. Vi ser for oss et tilsvarende samarbeid som mellom Protomore InnovasjonsLab i Molde og TrollLab i Trondheim, der Protomore InnovasjonsLab er en node under TrollLab. Er det interessant for NTNU Gjøvik og miljøet rundt å bygge opp en Lab ala TrollLab på Gjøvik?

Vi ser også at det er behov for en tilsvarende Lab for innovasjon i offentlig sektor, og vi tror det er synergier i å se delprosjekt 1 og 2 i sammenheng på dette området.

2 Prioriterte ønsker om samarbeidsområder med NTNU framover, med begrunnelse (altså mulighet til å velge ut noen virksomhetsområder)

Nord-Gudbrandsdalen, med sin plassering, har de fleste av de utfordringer norske distriktskommuner hankses med. Politikere og administrasjon i regionen er motivert for at Nord-Gudbrandsdalen skal være et laboratorium for å finne gode løsninger på disse.

NTNUs samarbeid med arbeidslivet

Samtidig er vi opptatt av å bygge opp den langsiktige relasjonen til NTNU der NTNUs tilstedeværelse er integrert i alle deler av arbeidslivet, både offentlig og privat sektor. På den måten kan vi bidra til og videreutvikle vinn-vinn løsninger som avhjelper NTNUs behov for praksisplass, rekruttering osv. og regionens behov for nyskaping, arbeidsplasser, arbeidskraft osv.

For å starte samarbeidet har vi valgt ut ett offentlig og ett privat prosjekt. Prosjektene er fortsatt i støpeskjeen og vi ønsker fortsatt tett dialog med NTNU for å videreutvikle prosjektene. Prosjektene er som beskrevet over:

- Delprosjekt 1: Helseinnovasjon
- Delprosjekt 2: Bedriftsinnovasjon

Under satsingsområdene over ligger det et generelt behov for organisasjonsutvikling der samfunnsutvikling, innbyggerdrevet innovasjon og organisasjon håndteres mer helhetlig enn i dag. Her ønsker Nord-Gudbrandsdalen å utforske og utnytte mulighetene.

Utviklingen av en «Universitetsregion» er i seg selv en organisasjonsinnovasjon. Dette gjenspeiles blant annet i det faktum at arbeidet med en Unversitetsregion blir prosjektorganisert og gjort til gjenstand for følgeforskning. En tiltagende profesjonalisering av kommuner og regioner som aktør i forskning, utvikling og innovasjon, stiller nye krav til styring av FoU-aktivitet, saksbehandling av et tiltagende antall prosjekter, og ikke minst behov for å ivareta fellesskapets interesser og rettigheter i FoU-prosjekter og innovative, offentlige anskaffelser. Kompleksiteten i mange av de prosjektene regionen står foran utfordrer kompetanse og kapasiteten. Dette er utfordringer resten av kommune-Norge har og som med fordel kan bli gjenstand for egne utrednings- og forskningsoppdrag.

Innovasjon i en region som Nord-Gudbrandsdalen kan komme til uttrykk på flere nivåer. Enten gjennom økt produktivitet, bedre kvalitet på tjenestene (brukeropplevelser), oppnådde resultater og demokrati. Vi ser behov for å jobbe mer systematisk med egen bevissthet (språk), kapasitet og ikke minst kultur for å prøve og feile. Dette ønsker vi å arbeide med gjennom en Universitetsregion-satsing.

3 Plan for finansiering av aktivitetene, inklusive bistand til å finne finansiering for NTNUs kapasitet til å gjennomføre et samarbeid med aktøren som universitetskommune

Regionrådet i Nord-Gudbrandsdalen har kommet et godt stykke med å etablere en plattform for «Universitetsregion» etter modell fra NTNUs universitetskommune-modell. Det er Regionrådets innstilling at for perioden 2019-20 skal kommunen prioritere innsats på to hovedområder: Helseinnovasjon og Bedriftsinnovasjon. Med dette følger en forpliktelse om at satsingene skal oppfinansieres. Det gjenstår imidlertid en konkretisering av prosjektene før summen er eksakt, men intensjon er klar.

Dette gjelder også samarbeidet med Sykehuset Innlandet. Vi er tiltenkt en rolle i prosjektet, men det er også for tidlig i prosessen.

I prosessen med å etablere en Universitetsregion vil vi også forfølge andre offentlige finansieringsmuligheter. Forskningsrådet, Fylkeskommunen, Fylkesmannen og SIVA er miljøer vi har god kontakt med i dag. Siden regjeringen lanserte sin strategi for innovasjon i kommunesektoren i 2013, har kommunene fått tilgang til virkemidler som har gitt forskning, utvikling og innovasjon ny tyngde. Dette gjelder for eksempel ordningen med offentlig PhD, det nasjonale leverandørutviklingsprogrammet og Forskningsrådets FORKOMMUNEprogram (2017). Kommunene har også fått tilgang til nye virkemidler og nettverk på EU-nivå (Horizon 2020) som har aktualisert kommunenes rolle som del av en internasjonal forsknings- og utviklingsagenda.

Regionrådet i Nord-Gudbrandsdalen er innstilt på at følgende områder får en særlig prioritet i kommende toårsperioden:

- Innovasjonsprosjektene Helse og Bedrift: Økonomiske konsekvenser skal behandles i egen sak Regionrådet når vegen videre er avklart og prosjektene er tilstrekkelig konkretisert.
- Universitetsregion: Prosessen med å etablere universitetsregion medfører ekstra kostnader knyttet til opprettelse av prosjekter og prosjektstillinger. Regionrådet er innstilt på å finansiere denne type kostnader når omfanget er konkretisert.
- Finansiering av under og delprosjekter: Regionrådet søker ekstern prosjektfinansiering (nasjonalt og internasjonalt) for gjennomføring av Universitets- og smartregionprosjekter.